

Undervisningsministeriet
Överdirektör
Arvo Jäppinen

Undervisningsministeriet har begärt kommentarer av Svenska Finlands folkting gällande utredningsman Aatos Lahtinens rapport, som överlämnades till undervisningsministeriet 13.3.2003. Rapporten innehåller förslag till hur provet i det andra inhemska språket på A- och B-nivå i studentexamen skulle kunna godkännas som intyg över språkkunskaper inom statsförvaltningen. Folktinget har tagit del av rapporten och avger i det följande sitt utlåtande.

Folktinget konstaterar att kunskaper i de båda nationalspråken också i framtiden kommer att vara ett centralt kompetenskrav för många anställda inom den offentliga sektorn. I den nya språkkompetenslagen, som träder i kraft i januari 2004, betonas särskilt att myndigheternas ledning ansvarar för att personalen har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta sina uppgifter på det sätt som språklagen och andra lagar förutsätter. Eftersom skolutbildningen har en avgörande roll när det gäller att tillgodose behovet av språkkunnig personal inom förvaltningen har också studentexamen en särskild betydelse som mätare av språkkunskaperna.

Folktinget frågar sig dock varför ministeriet har sett det som nödvändigt att låta granska studentexamens roll i relation till språkproven inom statsförvaltningen flera gånger under en relativt kort tid. Som en uppföljning på språklagsreformen tillsatte undervisningsministeriet en arbetsgrupp, som i juni 2002 avgav ett väl underbyggt förslag till statsrådsförordning om språkexamina inom statsförvaltningen (25:2002). Arbetsgruppen föreslog bland annat att vissa språkprov som avläggs i studentexamen på en fastslagen nivåskala skall kunna gälla som intyg över språkkunskaper inom statsförvaltningen. Eftersom arbetsgruppens förslag fick ett positivt mottagande tillsatte ministeriet samma höst en ny arbetsgrupp med uppgift att utarbeta förslag till grunder för språkexamina inom statsförvaltningen. Den nya arbetsgruppens förslag baserar sig uttryckligen på den tidigare arbetsgruppens utredning och avgavs i februari 2003.

FOLKTINGET

SVENSKA FINLANDS FOLKTING SUOMENRUOTSALAISET KANSANKÄRÄJÄT THE SWEDISH ASSEMBLY OF FINLAND

Unionsgatan 45 H 110 Unioninkatu
Helsingfors 00170 Helsinki
Tfn 09-68 44 250
Fax 09-68 44 2550
folktinget@folktinget.fi
www.folktinget.fi

Förutom detta utsåg ministeriet dock ytterligare en utredningsman för att se över språkproven i det andra inhemska språket i studentexamen. Utredningsmannens uppgift var att utreda möjligheterna att visa de kunskaper i det andra inhemska språket som krävs i arbetslivet i samband med studentexamen. En annan uppgift var att utreda alternativ när det gäller att utveckla provet i det andra inhemska språket i studentexamen. Utredningsmannen avgav sina förslag i mars 2003, och enligt dessa skulle språkproven i det andra inhemska språket i studentexamen i hög grad kunna godkännas som språkexamen inom statsförvaltningen.

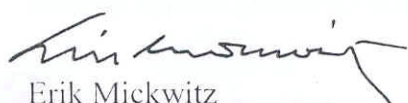
Folktinget framför i det följande sitt ställningstagande till utredningsmannens förslag.

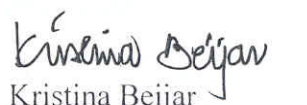
- 1) Folktinget har erfarit att det inte i dag finns garantier för att elevernas kunskaper i det andra inhemska språket under gymnasietiden uppnår den nivå som utredningsmannen utgår från. Detta framgår bland annat i det remissvar som Åbo universitet avgav gällande språklagskommitténs betänkande 2001:3 (14.11.2001). Enligt universitetet har det under de senaste åren visat sig att finskspråkiga studerandes kunskaper i svenska har *försvagats* i jämförelse med tidigare. ("Viime vuosina on ollut havaittavissa, että kouluista yliopistoihin siirtyvien opiskelijoiden ruotsin kielen taidot ovat heikentyneet aikaisempaan tilanteeseen verrattuna."). Folktinget konstaterar att detta är en oroväckande utveckling som ministeriet bör utreda orsakerna till och åtgärda med snabb tidtabell.
- 2) Folktinget konstaterar att utredningsmannen ger ett antal förslag gällande hur språkprovet i det andra inhemska språket skulle kunna godkännas som språkexamen inom statsförvaltningen. Många av förslagen innebär dock en lägre kravnivå på språkkunskaper än de förslag som ministeriets expertarbetsgrupp avgav i juni 2002. Eftersom den nya språklagstiftningen utgår från att personalen inom den offentliga sektorn skall ha tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter kan Folktinget inte understöda utredningsmannens förslag, utan omfattar den ovannämnda arbetsgruppens förslag.
- 3) Folktinget konstaterar att muntliga kunskaper i det andra inhemska språket är en viktig indikator på hur väl en person behärskar språket. Utredningsmannen föreslår dock inte att det skall införas ett obligatoriskt muntligt prov i studentexamen. Folktinget anser att detta skulle vara en nödvändig förutsättning för att mäta studentens språkkunskaper oberoende av om studentexamens roll utvidgas eller inte. Ifall man strävar efter att utvidga studentexamens betydelse så skulle behovet av muntliga prov i studentexamen få en ännu mera accentuerad betydelse.

- 4) Folktinget understryker också att ett system där språkproven i studentexamen skulle godkännas som språkexamina inom statsförvaltningen lätt kunde få till följd att universitetens och högskolornas språkstudier och språkprov uppfattas som överflödiga. Ministeriets arbetsgrupp betonade i juni 2002 det viktiga i att dessa språkstudier och prov behåller sin centrala ställning när det gäller att visa studerandenas språkkunskaper. Arbetsgruppen ansåg ändå att det finns skäl att utveckla språkproven så att de skulle vara sinsemellan jämförbara, och att man då bör ta tillvara erfarenheterna från reformen av språkexamina för statsförvaltningen. Folktinget understöder dessa ställningstaganden.
- 5) Folktinget framhåller det viktiga i att tillräckligt höga mål för nivån på språkundervisningen i de finländska skolorna fastställs. I utkastet till nya läroplansgrunder för gymnasiet uppställs mål som är anknutna till den finländska tillämpningen av den allmänneuropeiska referensramen för undervisning och inläring av språk. Enligt förslaget skulle dock målet för det andra inhemska språket, finska och svenska, fastställas på t.o.m. en lägre kunskapsnivå än för engelskan. Folktinget motsätter sig detta och kräver att nivån höjs. Samtidigt betonar Folktinget att dagens studentexamen bör utvecklas i en sådan riktning att den kan tillämpas som en tillförlitlig mätare av både språkkunskaperna och nivån på dessa.
- 6) Slutligen konstaterar Folktinget att utredningsmannen inte har kommit med förslag kring hur kunskaperna i det andra inhemska språket i studentexamen bättre skulle kunna svara mot arbetslivets krav. Folktinget anser att denna uppgift borde ha varit en tyngdpunkt för hela utredningsarbetet, eftersom sådana förslag klart kunde ha främjat elevernas attityder till det svenska språket. Folktinget uppmanar därför undervisningsministeriet att i skyndsam ordning låta utreda på vilket sätt undervisningen i det andra inhemska språket i grundskolan och gymnasiet bör utvecklas så att studentexamen kunde fungera som ett prov där man betonar de krav som ställs i arbetslivet.

Helsingfors den 4 april 2003

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Erik Mickwitz
folktingssekreterare

Kristina Beijar
språkskyddssekreterare